

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Danskeren 1

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 404. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1848_941-txt-shoot-idm16997.pdf (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Jeg vil ikke her gientage hvad jeg saa tit har sagt om Nødvendigheden af en *Dansk Høiskole*, naar vi nogensinde skal faae en *folkelig* Oplysning og *Dannelse*, men jeg vil blot gjøre opmærksom paa, 405at *saalænge* vi ikke i *Danmark* har en *eneste* Oplysnings-Anstalt, hvor *Dansken* holdes i Ære, men man i dem alle fortæller os, at vil vi have mindste *Dannelse*, da maae vi frem for Alt lære *Tydske*, om vi end ikke kan naae til *Latinen*, saalænge fører hele *Skolen* en *Undergangs-Krig* med vort *Modersmaal*, ikke blot fordi dets Udvikling forsømmes, men især fordi man derved indprænter alle saakaldte *Dannede* en dyb *Foragt* for deres *Modersmaal*, som udueligt til al *Dannelse*, følgelig igrunden uforeneligt dermed. Det var derfor ordenlig en *stor Begivenhed* i *Modersmaalets* Historie, da Kong *Christian* den *Ottende* omsider oprettede en *Høiskole* i *Sorø*, hvor der paa *Modersmaalet* skulde gives hele Folkets Ungdom Leilighed til at blive fortrolig bekiendt med *Modersmaalet* og med alt hvad der baade i *Tid* og *Rum* var ægte *Dansk*, thi derved reistes et *Dannevirke* mod alle *Danskens* og *Danskhedens* Fiender, som, naar det blev bemandet med *Rigets Ungdom*, aabnede det *Danske* Folk og *Modersmaal* de *allerlyseste* Udsigter. Vel syndes den *Danske Høiskole* i *Sorø* endnu kun at staae paa *Papiret*, da Kongen døde, men den stod dog andensteds, med det *levende Konge-Ord*, som havde bestemt *Sorø Akademies store Midler* til det *Danske* Folks og *Modersmaals Oplysning*, som havde kaldet *mig*, *Modersmaalets* og 406*Høiskolens* gamle Talsmand, til deres *Ordfører*, og som havde tilsagt *Danske Bønder*, da de takkede Kongen derfor, at den *Beslutning* skulde være *urokkelig*. Ja, i *Dannemænds Hjerte*, i deres *Tro* og *Haab* og *Kiærlighed*, var den *Danske Høiskole* *virkelig* oprettet ved et *uigienkaldeligt Konge-Ord*, som Kongen ogsaa var saa langt fra at angre, at Han endnu paa sin *Dødsseng* øiensynlig glædede sig ved min *Takkesang for Høiskolen*. Aldrig saasart havde imidlertid, som man sagde, den *Danske Sag seiret*, før den *Danske Høiskoles* Oprettelse blev stillet i *Bero*, med alle *Mærker* paa, at den skulde ophæves, før den endnu kiendelig traadte i *Kraft*, og da det nu er blevet *Skik* først at kundgiøre mange *Ting* længe efter at de er skedt, saa er *maaskee* *Høiskolens Ophævelse* allerede, saavidt mueligt, foregaaet. Vist nok skulde man tænke, at en *virkelig Ophævelse* af den *Danske Høiskole* i *Sorø* var *nu* en *Umuelighed*, og jeg tænker det *igrunden* ogsaa, men skulde det være mueligt, da maatte man rigtig nok gribe *dette* sidste *Øieblik*, da paa den ene *Side* *Krigen* fængslede *Opmærksomheden*, og paa den anden *Side* den *Danske Ungdom* ei endnu havde lært, hvad det er kun i *Løbet* af en *eneste Vinter* at tiltales *levende* paa sit *Modersmaal* om alle *Danske* og alle *menneskelige* *Ting*, og hvorledes kunde da *Nogen* aabne 407*mørkere* *Udsigter* for *Dansken* end ved netop i dette *Øieblik* at arbeide paa *Ophævelsen* af den *Danske Høiskole*! Hvad var vel det, at vore *Konger*, omleirede og bespændte af *Tydskehed* og *Latineri*, saalænge *tøvede* med at oprette den *Danske Høiskole*, der ene kan frelse *Dansken* fra *Undergang* og skabe *folkelig* *Oplysning*, hvad var det i *Sammenligning* med *Hastværket*, midt under den *Tydske Krig*, for at faae den nysoprettede *Danske Høiskole nedlagt*, før den endnu kom ret til at hvile paa sin evig urokkelige *Tvilling-Grundvold*: den med *Konge-Ordet* sammensmeltede *Folke-Stemme*!